

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023
Political Science (Optional) Paper-IV
POLO4: Indian Political Thought Part I

Day and Date: Thursday, 25/05/2023
Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Who explained the concept of Monotheistic humanity?
a) Mahatma Gandhi b) Mahatma Phule c) Raja Ram Mohan Roy d) Agarkar
- 2 Who was explained the concept of 'BALIRAJYA' .
a) Mahatma Phule b) Justice Ranade c) Dr. B.R.Ambedkar d) None of these
- 3 Who said that the priests come across in the true religion in any religion?
a) Justice Ranade b) Dr. B.R.Ambedkar c) Lokmanya Tilak d) Mahatma Phule
- 4 Who was glorified as Hindustan's Booker T-Washington?
a) Dr. B.R.Ambedkar b) Raja Ram Mohan Roy c) Mahatma Phule d) Mahatma Gandhi
- 5 Who was the first president of Satyashodhak Samaj?
a) Mahatma Gandhi b) Dr. B.R.Ambedkar c) Mahatma Phule d) Gopal Krishna Gokhale
- 6 Who wrote the book 'Rise of Maratha Power'?
a) Justice Ranade b) Lokmanya Tilak c) Mahatma Phule d) Mahatma Gandhi
- 7 According to Ranade the real reason for India's poverty was -----.
a) lack of government plans b) overburden on agriculture c) Lack of capacity d) the above all
- 8 ----- were related to Elbert Bill?
a) Justice Ranade b) Lokmanya Tilak c) Mahatma Phule d) Agarkar
- 9 Who said that there is no bravery in Indian Peoples for establishment of Industry?
a) Dr. B.R.Ambedkar b) Lokmanya Tilak c) Mahatma Phule d) Justice Ranade
- 10 Who has supported the traditional, rational and legal methods of social reform?
a) Justice Ranade b) Dr. B.R.Ambedkar c) Chhatrapati Shahu Maharaj d) Agarkar
- 11 Which political party founded by Lokmanya Tilak?
a) National Congress Party b) Swaraj Party c) Congress Democratic Party d) Republican Party
- 12 Who was the leader of 'Home rule Movement' in the Maharashtra?
a) M. G. Ranade b) Mahatma Gandhi c) Mahatma Jotiba Phule d) Lokmanya Tilak
- 13 Who has said that Lokmanya Tilak is Father of Indian Unrest'?
a) Dadabhai Nauroji b) Lord Cripps c) Lord Dufferin d) Sir Valentine Chirol

14 Who had accepted the concept of 'pratiyogi Sahakarita in his political agitation?

- a) Dadabhai Nouroji b) Pandit Neharu c) Lokmanya Tilak d) Agarkar

15 Who uses the Four fold programme in freedom struggle?

- a) Mahatma Gandhi b) Lokmanya Tilak c) Pandit Neharu d) Gopal Krishna Gokhale

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Mahatma Phule's Critique of Brahmanism
- 2 Mahatma Phule's Educational Thought
- 3 Various organizations related to Ranade
- 4 Tilak's Concept of Swaraja

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain Mahatma Phule's thought on Monotheism Humanist.
- 2 Explain Ranade's Composite Nationalism.
- 3 Explain thought of Lokmanya Tilak's Nationalism.
- 4 Explain Tilak's thoughts on British rule.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain Ranade's thoughts on Social Reforms.
- 2 Write an essay on Lokmanya Tilak Architect of Indian Nationalism.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 एकेश्वरवादी मानवतावादाची मांडणी कोणी केली?
अ) महात्मा गांधी ब) महात्मा फुले क) राजा राम मोहन रॉय ड) आगरकर
- 2 बळीराज्य ही संकल्पना कोणी मांडली.
अ) महात्मा फुले ब) न्या, रानडे क) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ड) यापैकी नाही
- 3 कोणत्याही धर्मात पुरोहितशाही खऱ्या धर्माच्या आड येते असे प्रतिपादन कोणी केले ?
अ) न्या, रानडे ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) लोकमान्य टिळक ड) महात्मा फुले
- 4 हिंदुस्तानचे बुकर टी वाशिंग्टन म्हणून कोणास गौरविण्यात आले होते?
अ) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ब) राजा राम मोहन रॉय क) महात्मा फुले ड) महात्मा गांधी
- 5 सत्यशोधक समाजाचे पहिले अध्यक्ष कोण होते?
अ) महात्मा गांधी ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) महात्मा फुले ड) गोपाल कृष्ण गोखले
- 6 'मराठी सत्तेचा उदय' हे पुस्तक कोणी लिहिले?
अ) न्या. रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) महात्मा गांधी
- 7 रानडे यांच्या मते भारताच्या दारिद्र्याची खरी कारणे ----आहेत ?
अ) सरकारी नियोजनाचा अभाव ब) शेतीवरील अतिरिक्त ताण क) क्षमतेचा अभाव ड) वरील सर्व

- 8 एलबर्ट बिल ----- संबंधित होते .
 अ) न्या, रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) आगरकर
- 9 उद्योगधंद्यासाठी आवश्यक धाडसीपणा भारतीय लोकांत आढळत नाही असे कोणी म्हटले आहे ?
 अ) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) न्या, रानडे
- 10 सामाजिक सुधारणेच्या पारंपारीक,विवेकी आणि कायदेशीर पद्धती कोणी सांगितल्या आहेत ?
 अ) न्या, रानडे ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) छत्रपती शाहू महाराज ड) आगरकर
- 11 लो. टिळकांनी कोणत्या राजकीय पक्षाची स्थापना केली?
 अ) राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष ब) स्वराज्य पक्ष क)काँग्रेस डेमोक्रेटिक पक्ष ड) रिपब्लिकन पक्ष
- 12 महाराष्ट्रातील 'होमरूल' चळवळीचे प्रमुख कोण होते?
 अ) एम.जी. रानडे ब) म. गांधी क) म. जोतीबा फुले ड) लोकमान्य टिळक
- 13 लो. टिळकांना ' भारतीय असंतोषाचे जनक' असे कोणी म्हटले?
 अ) दादाभाई नौरोजी ब)लॉर्ड क्रिप्स क)लॉर्ड डफरीन ड)सर व्हेलेंटाइन चिरोल
- 14 प्रतियोगी सहकारिता ही संकल्पना ----- यांनी आपल्या राजकीय आंदोलनात स्वीकारली होती?
 अ) दादाभाई नौरोजी ब) पंडित नेहरू क) लोकमान्य टिळक ड) आगरकर
- 15 स्वातंत्र चळवळीत चतुःसूत्री चा वापर कोणी केला?
 अ) महात्मा गांधी ब) लोकमान्य टिळक क) पंडित नेहरू ड) गोपाल कृष्ण गोखले

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 महात्मा फुले यांचे ब्राम्हण्यवादावरील टीका
- 2 महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार
- 3 रानडे यांच्या संबंधित विविध संस्था
- 4 टिळकांची स्वराज्याची संकल्पना

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 महात्मा फुले यांचे एकेश्वरवादी मानवतावादी विचार स्पष्ट करा.
- 2 रानडेंचा संमिश्र राष्ट्रवाद विचार स्पष्ट करा.
- 3 लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादाचे विचार स्पष्ट करा.
- 4 टिळकांचे ब्रिटीश सत्तेविषयीचे विचार स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 रानडेंचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार स्पष्ट करा.
- 2 लोकमान्य टिळक भारतीय राष्ट्रवादाचे शिल्पकार यावर निबंध लिहा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023

Political Science (Optional) Paper-IV

POLO4: Indian Political Thought Part I

Day and Date: Thursday, 25/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 एकेश्वरवादी मानवतावादाची मांडणी कोणी केली?

अ) महात्मा गांधी ब) महात्मा फुले क) राजा राम मोहन रॉय ड) आगरकर

Option 2

2 बळीराज्य ही संकल्पना कोणी मांडली.

अ) महात्मा फुले ब) न्या. रानडे क) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ड) यापैकी नाही

Option 1

3 कोणत्याही धर्मात पुरोहितशाही खऱ्या धर्माच्या आड येते असे प्रतिपादन कोणी केले ?

अ) न्या. रानडे ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) लोकमान्य टिळक ड) महात्मा फुले

Option 4

4 हिंदुस्तानचे बुकर टी वाशिंग्टन म्हणून कोणास गौरविण्यात आले होते?

अ) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ब) राजा राम मोहन रॉय क) महात्मा फुले ड) महात्मा गांधी

Option 3

5 सत्यशोधक समाजाचे पहिले अध्यक्ष कोण होते?

अ) महात्मा गांधी ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) महात्मा फुले ड) गोपाल कृष्ण गोखले

Option 3

6 'मराठी सत्तेचा उदय' हे पुस्तक कोणी लिहिले?

अ) न्या. रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) महात्मा गांधी

Option 1

7 रानडे यांच्या मते भारताच्या दारिद्र्याची खरी कारणे ----आहेत ?

अ) सरकारी नियोजनाचा अभाव ब) शेतीवरील अतिरिक्त ताण क) क्षमतेचा अभाव ड) वरील सर्व

Option 4

8 एलबर्ट बिल ----- संबंधित होते .

अ) न्या. रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) आगरकर

Option 1

9 उद्योगधंद्यासाठी आवश्यक धाडसीपणा भारतीय लोकांत आढळत नाही असे कोणी म्हटले आहे ?

अ) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) न्या. रानडे

Option 4

10 सामाजिक सुधारणेच्या पारंपारीक,विवेकी आणि कायदेशीर पद्धती कोणी सांगितल्या आहेत ?

अ) न्या. रानडे ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) छत्रपती शाहू महाराज ड) आगरकर

Option 1

11 लो. टिळकांनी कोणत्या राजकीय पक्षाची स्थापना केली?

अ) राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष ब) स्वराज्य पक्ष क) काँग्रेस डेमोक्रेटिक पक्ष ड) रिपब्लिकन पक्ष

Option 3

12 महाराष्ट्रातील 'होमरूल' चळवळीचे प्रमुख कोण होते?

अ) एम.जी. रानडे ब) म. गांधी क) म. जोतीबा फुले ड) लोकमान्य टिळक

Option 4

13 लो. टिळकांना ' भारतीय असंतोषाचे जनक' असे कोणी म्हटले?

अ) दादाभाई नौरोजी ब) लॉर्ड क्रिप्स क) लॉर्ड डफरीन ड) सर व्हेलेंटाइन चिरोल

Option 4

14 प्रतियोगी सहकारिता ही संकल्पना ----- यांनी आपल्या राजकीय आंदोलनात स्वीकारली होती?

अ) दादाभाई नौरोजी ब) पंडित नेहरू क) लोकमान्य टिळक ड) आगरकर

Option 3

15 स्वातंत्र चळवळीत चतुःसूत्री चा वापर कोणी केला?

अ) महात्मा गांधी ब) लोकमान्य टिळक क) पंडित नेहरू ड) गोपाल कृष्ण गोखले

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 महात्मा फुले यांचे ब्राम्हण्यवादावरील टीका

Ans:

2 महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार

Ans:

3 रानडे यांच्या संबंधित विविध संस्था

Ans:

4 टिळकांची स्वराज्याची संकल्पना

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 महात्मा फुले यांचे एकेश्वरवादी मानवतावादी विचार स्पष्ट करा.

Ans:

2 रानडेचा संमिश्र राष्ट्रवाद विचार स्पष्ट करा.

Ans:

3 लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादाचे विचार स्पष्ट करा.

Ans:

4 टिळकांचे ब्रिटीश सत्तेविषयीचे विचार स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 रानडेचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार स्पष्ट करा.

Ans:

2 लोकमान्य टिळक भारतीय राष्ट्रवादाचे शिल्पकार यावर निबंध लिहा.

Ans:

*****